

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita Et Institutio S. Ignatii Societatis Iesv Fvndatoris. Libri Qvinque

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1665

XVIII. Insectationes aduersariorum Societati perutiles.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10840

spina dorsi vt queratur spina qua hæsit in planta. Omnia membra quicquid possunt faciunt, vt de infimo exiguo loco spina que inhaeret educatur. Sed quamuis ad curationem malè totius corporis opera confertur, haud tamen totius corporis malum est, nisi ait idem, per concordiam charitatis. Quod consensione mutua membrorum pars sana & valens laborantis ætymna doleat, eiusque remedium poscat. Sed, Dei gratia, non sunt tam breuis iudicij, curtique prospectus homines vt esse hanc nesciant calumniatorum artem, fingere medicinam vt morbi grauitas de illa æstimetur; nec animaduertant ad Societatis famam pluris esse, quod præcipitium ad inferos ambitione leuius censeat, quàm ad Societatis infamiam, quòd monstrum quoddam ex laceris eius instituti consutum frustis famoso libro in lucem proiectum sit: nam *quid est claustralem, redire ad seculum, nisi cæli habitorem cadere in infernum.* Quid autem is liber nisi concuum speculum quo rerum formosa species tam prodigialiter immutatur, vt pro Angeli pulcherrima facie obiecta, Dæmonem horrendum referat *seruata similitudine in peius.* An erit qui credit euocatos vndique terrarum, ex Societate vniuersa viros, numero quinquaginta ad hanc anni 1646. Congregationem Generalem, morum integritate, studio disciplinæ, vltique instituti præstantes, post tantum curarum, atque examinum, tam parum vidisse, vt egerint eius luce, qui ad discernendas religiosi quem gerebat habitus maculas, tunc primum illuminatus est, cum detestabilem in modum, illum ab se proiecit? egerint scilicet eius consilio qui tunc totus in salem sapientiæ concreuit; cum se denud spumofum in mare secularium sordium immisit, vnde olim Deo miserante fuerat ereptus? At si nihilominus non desit qui ex illius eiusmodi libris, ferre de nobis iudicium velit; non debet videri magis nouum, quàm quod merito dolet Clemens Alexandrinus, Ethnicos arguens, qui fidem sibi suo arbitrio ex corui garritu certam, ex discursu hominis dubiam fingerent. Infelices, inquit, & miseri, qui gracculum, & crocitantem coruum, reueremini vt Dei interpretes, iisque velut diuinitus & diuina sonantibus creditis; hominem ratione, ac sapientia differentem non modo exploditis, sed insectari, & perdere pergitis.

Hoc verò quod mihi huc vsque licuit adnotasse, ne viderer dixisse audentius Societatem in monte Martyrum nascentem, crucem in Horoscopo habuisse; particula solum est illius influxus, quem sibi ab cruce impressum agnouit, sensitque Societas, sit tamen ad propositum satis. Nunc illa nostri, rerumque nostrarum commiseratio qua dolent nonnulli, durè nobiscum præterque fas agi, etsi perhumana est, & pia, sed eam aduerto, pietatis errore aliquo non carere, vt nec illa carebat boni senis Iacobi pietas, dum Iosephi sui Polimytam laceram largo fletu perfundens, laniati corporis deuorata membra lugere se putabat, & pro inuidentiæ fraternæ iniuria, hætarum immanitatem inculabat. Quotquot nos externo ab hoste conflictationes, damna, iniuriæ, incurfarint, vestem profectò solam vellicabunt, & distrahent; nec fortè absque meriti lucro, & diuini fauoris, etiam

XVIII.

Insectationes aduersariorum Societati perusiles.

tempo

temporarij, & caduci. Obseruatum ab ineunte Societate notat suis in aduersariis Hieronymus Natalis quoties Deo visum munere aliquo singulari Societatem attollere, toties illam vexationis alicuius prauio verbere humi afflixisse. Nullam S. Ignatius tranquillitate ipsa tempestatem Societati timebat sauiorem; nullum genus aduersariorum periculosius quam aduersariis carere. Notatus verò aliquando præter illam suam vt animi, sic oris, seranitatem perpetuam, vultu tristior esse, & suspiriosus, causam indicauit, quod in Prouincia quadam, Societatis rebus ab aula & populo adspiraret flatus secundior, & cuius alij propioribus attenti, gratulabundi, Deo gratias agebant, ipse alta ex animi specula cernens longinquius, euentus timebat ambiguos aiebátque se multum suspicari ne esset illic parum foelix diuini obsequij cursus. Quod illum non modo sanctorum prudentia, sed fida & vetus experientia sapè docuerat: cum enim sibi attenderet vni, tantum abest vt quenquam experiretur aduersantem: vt verò agere cum proximo cœperat, ibatur in arma continuo, stabántque mox ex aduerso accusatores, vincula, catenæ, silendi imperia, & pœnæ seditiosorum. Mira pax oppido ista est qua gaudes Parisiis, aiebat quondam Ignatio amicus. Mira intulit vir sanctus? mundo pax mecum est, dum linguæ ignarus Gallicæ, bellum mundo tantisper non moueo; sine possim in campum exire, videbis in me totam urbem illicò surgere, me verò vndique pugnantem. Senriebant hoc idem magni illi Francisci duo Xauerius, & Borgia; metuebat ille vehementer, cum Societas tranquille agere sineretur; gesticbat hic dum illam videret speraretque de cœlo visurum nunquam non aduersis exercitam. Nihil igitur est quod iis terreatur, ex quibus potius eandem se agnoscat quæ fuerat cum primum nata est, reflante in illam perpetuò, impugnantium casuum, & hostium, qui nascentem exceperat, primo nisu. Quod religiosæ familiæ metuant, nisi ab se solis non habent. Dabunt illis infidelium gladij Martyres: hæreticorum odia conciliabunt famam eo sanctiorem quo ab iis diuersa, & planè contraria incedunt; ærumnarum ardor ex persequentibus Catholicis æstuans, virtutem illarum excoquet; cautioreque factas, tum sibi mutua suorum inter se necessitudine connectet arctius, tum à solo Deo certiore fiducia suspendet. Ad summum insani ab impijs turbines, quatient, esto, nos, ac perstringent, sed eadem iacturâ, vt Baltazaris Alvarez sententia vtar, quasi cœlum in vineam densis vnionibus grandinet, stragem edat ruina pretiosissima fortunatam: intestino ab hoste timendum est, interius nascitur quod nocet, vt si philautia dissidiorum parens, & scindendi Ordinis artifex, nexus dissolueret publicæ charitatis, & linguis discordibus seducta, dissiliret illa partium inter se articulatio, quæ ab toto seiuncta non possunt consistere. Si supra cæteros eminere, industria quærat, non merito; si amicitia fauorque procerum Religionis parta dispendio, ad priuatam disciplinæ communis laxitatem, contra ipsam Religionem instruantur; ex quo illa existat amara necessitas, vt dissimulari noxas aliquas oporteat, ne grauioribus occasio prebeat;

præbeatur; si publici honoris studio ex quorundam ingenii captandi, vel speratæ priuatim utilitatis, propriæ, claudantur eorum defectibus oculi, & sorbere illis muta licentia annuat, quod vulgo ab aliis strictior disciplina rigide exigit. Si tandem vt olim pulchrè Nazianzenus foris procella fræuiente, peiorem nauæ inter se dissidentes, ac depræliantes in nauî excitent, & his similia. At è contrario si nos inculpata, vitæ agendique innocentia sustentabit, ex tuto illius fastigio ridebimus tempestates, & turbines, haud magis de iis solliciti, quàm imposita rupibus insula ad cuius latera allisu perpetuo frangit se, ac resorbet mare, stat ipsa immobilis, fluctusque despicit, *tundi potest, frangi non potest.* Iuuat quæ diximus omnia, testimonio viri grauissimi Ludouici Granatensis fulcire: fuit is è sacro S. Dominici Ordine, diuinorum apprimè intelligens, & si quis alius hoc æuo ad summam virtutem magister tutissimus, eritque nobis aliàs etiam memorandus. Venit ad me ex eius Epistolis quam scripsit, paucis quàm obiret Ignatius mensibus, scribendi occasio fuerat, quam vitæ illius sic auctor explicat: [Societatis, inquit, beneuolentiam, & amorem quàm abundè promeritus sit Ludouicus Granatensis: manifestum est ex literis, quas dedit ad quendam Societatis eiusdem Sacerdotem, de vexatione in eam concitata per virum Religiosum, grauem, canum, omnia molitum vt eam & Imperatori, & omnibus inuisam efficeret. Huic restitit Ludouicus non hac modo quam reddo Epistola, sed concionibus è sacro pulpito. Ex quibus quidem palam est Societatem quantum diligeret, & de illa quàm præclarè sentiret; sed multo illustrius, viri optimi candor, & probitas, sic enim ea Epistola loquitur. Quanto me dolore R. Vestra affecerint literæ, Deus scit: etsi enim vehementer optem vos crescere, prouehique ad vteriora, sed sumptu nostro parabili, cum in hoc negotio verear plurimum, ne sit inferenti, maiori damno iniuria quàm accipienti: ac noui hunc esse Deo morem vt sale, aquarum salfuginem diluat; luto detergat cæcitatem; ficuum emplastro vulnera persanet; Hebræos Pharaonis; tyrannorum barbarie Christianos immenso numero augeat; suis quin etiam Deum consueuisse aduersariis vt, ad sua consilia in destinatos exitus perducenda, vt venditionem Iosephi contulit, ad fidem eius somniorum euentu præstandam, cum esset ad eam infringendam à fratribus venditus. Atque huc denique videtur hæc mihi noua tempestas desitura, esto ad Societatem subuertendam conflata; verum incremento humilitatis sanctæ, pietatis, exempli, & prudentiæ vndique oculatoris, commendatura est illam existimationi, hominum & amoris; sic iisdem illam Deus atrollit, quibus Religiosus ille contendit eam deprimere. Estque haud paulò veriùs, eum vobis serere, quàm vos (vti aiebat) Anti-Christo. Mihi quidem hoc persuadeo *qui ponis ventis pondus*, & Paul. *Iob.* lum carnis stimulo oneravit, ad saburrandam qua perfruebatur sublimitatem dictionum cælestium; vos quoque hoc flagello terruisse ne efferremini plausibus, beneuolentia, & obseruantia populorum meminerit, quæso,

R egeret

Orat. 35.

Luis. muges
l. 3. c. 4.

egere fata, interdum coeli clementia, & tepore; rigore interdum, ac gelu; vt altero germinent, altero radicem demittant altius: iisdem egent etiam Christi plantæ, in Ecclesia ad Dei gloriam confite: vt enim virtutem iusta laus prouehit; sic animi robur aduersæ conflictationes. Gaudeat R. V. eodem iure Societatem regi, quo primigenia olim Ecclesia; va Roma! si Chartagine caruerit, va Societati, si concertantium impugnatione. Id vnun à R. V. efflicim peto, vt pro suo charitatis perfectæ studio, à Deo exoret ne vnus culpam vniuersi luamus. Quod præ quouis alio hac in re pertimesco. [Ita ille. Vlissipone Martij vltimo 1556.

XIX.

Aug. in Ps.
96.

B. Virgo
Deipara So-
cietatem do-
mi sue na-
tam, vt rem
suam iucetur.

Dixi de natali Societatis loco; addo de tempore de quo inter alia compendio tradita, narrat Simon Rodericius, vnus ex decem Ignatij sociis concepta in domo Deiparæ Virginis Societate, diæque illi præ omnibus sacro fuisse communi Patrum, suffragio, ipsius tutelæ Societatem eandem ab ipsis concreditam; delectam exinde Virginem in Societatis parentem, illoque tum sese, primùmque illud votum; tum verò spes omnes ita eius è manu pendere voluisse, vt certò considerent, sua consilia ipsius auspiciis in Christi gloriam feliciter exitura. Iam quisquis parenti optimæ fidelem, atque intimè deuotam, Societatis seruitutem hinc quidem attenderit; hinc verò illam seruitutem quam profusus, & singularibus Dei donis Societati Virgo rependerit, profectò intelliget, iam tum nexum teneritatis quendam velut matrem, & filios iunxisse, & mutuas vices officiosæ clientelæ, & beneficentiæ herilis velut inter seruos, & dominam constituisse. Vt enim certò Reginam Virginem, propius tangit filij gloria, quàm sua; & exhibitos filio honores, vitro sibi imputat reponendos: ita dubitari non potest religiosam familiam, Iesu Filij sui sanctis obsequiis penitus consecratam, quin præcipuo affectu complexa sit, ex iis nempe compositam, qui vt loquitur Pius V. *Verè mundi huius relictis illecebris, ad eò Seruatori suo se dedicarunt, vt conculcatis thesauris, quos arugo & tinea comedit; lumbisque paupertate, & humilitate præcinctis, non contenti terrarum finibus, vsque ad Orientales & Occidentales Indias penetrauerunt eorum aliquos ita Domini amor perstrinxerit, vt etiam proprij sanguinis prodigi, vt verbum Dei inibi efficacius plantarent, Martyrio voluntario se supposuerint, perque eorum spiritualia Exercitia, etiam regna ipsa fidem agnouerint.* Si pari vt aiebantgressu, crescentem filij gloriam materna sequitur, & quanto filij honoribus additur, tanto gloriosior fit mater, clarum videtur Deiparam Societatem filij sui, afferuisse sibi tanquam suam, vt pote cuius laboribus iam tum prospiceret, agnoscendum latè à populis filium, propagandam illius fidem, augendam gloriam cum ingenti quæstu innumerabilium animarum.

XX.

Seruitutis
fructum quæ
Matri Vir-
gini Socie-
tas profita-
tur.

Præter hæc tamen officia quibus Societas filio seruiens, simul etiam matri obsequitur, habet alia erga illam propriè nec pauca nec leuia. Imprimis enim haud facile dictu est, quantum possit ad clientelas Deiparæ magno numero proferendas, orbe toto ab Societate iuuentutis educatio suscepta, qua non magis quidem ingenia literis, quàm pietate animi excoluntur.